

Zasady udzielania pomocy państwa w rolnictwie i obszarach wiejskich w 2015 roku

Obowiązujące od początku 2015 r. nowe zasady wspierania rolnictwa i obszarów wiejskich wynikają z konieczności wdrożenia zmian udzielania pomocy państwa określonych w przepisach unijnych wprowadzonych w związku z wyznaczeniem zreformowanych celów Wspólnej Polityki Rolnej w perspektywie do końca 2020 roku.

ALEKSANDRA
SZELAĞOWSKA

W Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 18 listopada 2010 r. WPR do 2020.: sprostac wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi (COM(2010) 672 final) wskazane zostały trzy cele Wspólnej Polityki Rolnej do realizacji w perspektywie do końca 2020 roku:

- opłacalna produkcja żywności;
- zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i działania na rzecz klimatu;
- zrównoważony rozwój terytorialny.

Cele te wynikają z konieczności zapewnienia w Europie warunków do realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa żywności, środowiska, zmiany klimatu i utrzymania dynamiki rozwoju wsi.

PROGRAMY WSPARCIA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Od początku 2015 roku przy wprowadzaniu programów wsparcia rolnictwa i rozwoju wsi należy

uwzględniać warunki dostępu do pomocy określone w:

- wytycznych Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (2014/C 204/01) (Dz.Urz. UE z dnia 1.07.2014, C 204), zwane dalej „Wytycznymi”,
- rozporządzeniu Komisji (UE) NR 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE z dnia 1.07.2014, L 193), zwanym dalej „rozporządzeniem NR 702/2014”,
- rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.Urz. UE z dnia 20.12.2013, L 347), zwanym dalej „rozporządzeniem NR 1305/2013”,

WYTYCZNE

Podstawowym zbiorem zasad, do których muszą być dostosowane notyfikowane programy pomocy w rolnictwie i na obszarach wiejskich i pomoc indywidualna z okresem ważności w latach 2015-2020 są Wytyczne.

- rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz. UE z dnia 26.06.2014, L 187), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 651/2014”.

Podstawowym zbiorem zasad, do których muszą być dostosowane notyfikowane programy pomocy w rolnictwie i na obszarach wiejskich i pomoc indywidualna z okresem ważności w latach 2015-2020 są Wytyczne. **Wskazane w nich zasady i warunki udzielania pomocy usystematyzowane są według tytułów wsparcia przedsięwzięć i inwestycji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.** Wytycznych nie stosuje się do płatności realizowanych w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich zarówno z budżetu unijnego jak i współfinansowania krajowego i dodatkowego finansowania krajowego w zakresie objętym art. 42 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z dnia 9.05.2008 r. C 115/47). **Art. 42 Traktatu postanawia, że pomoc może być udzielana do produkcji rolnej i na rynki rolne** w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę w rozporządzeniach dotyczących WPR. Rada, na wniosek Komisji, może zezwolić na przyznanie pomocy:

- a) na ochronę gospodarstw rolnych znajdujących się w niekorzystnym położeniu ze względu na warunki strukturalne lub przyrodnicze,
- b) w ramach programów rozwoju gospodarczego.

DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZA I LEŚNA WYMAGA ODRĘBNEJ NOTYFIKACJI

A zatem wsparcie producentów rolnych w ramach rozwoju obszarów wiejskich na prowadzenie

działalności pozarolniczej i z zakresu leśnictwa wymaga odrębnej notyfikacji takich środków/działań programu w Komisji Europejskiej lub ich realizacji w ramach rozporządzenia Komisji (UE) NR 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz.Urz. UE z dnia 24.12.2013, L 352/1). **Rozporządzenie to dotyczy pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom na wsparcie działalności z wyłączeniem działalności rolniczej, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych i z sektora rybołówstwa i akwakultury.** Wyłączenie z przepisów rozporządzenia przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych dotyczy przypadków pomocy ustalonej na podstawie ceny lub ilości nabywanych produktów rolnych od producentów rolnych lub wprowadzanych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą lub kiedy przyznanie pomocy wiąże się z przekazaniem części lub całości tej pomocy producentom rolnym. „Duża” pomoc de minimis dla sektorów poza rolnictwem i rybactwem wynosi maksymalnie 200 tys. euro dla jednego przedsiębiorstwa w okresie trzech lat podatkowych. Zakres stosowania Wytycznych obejmuje wsparcie produkcji podstawowej produktów rolnych, przetwórstwa produktów rolnych, w wyniku którego powstają inne produkty rolne oraz do wprowadzania do obrotu produktów rolnych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz dużych przedsiębiorstw. **Wytyczne określają kryteria zgodności programów pomocy państwa dla sektora leśnego i pomocy dla przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarach wiejskich.**

W wytycznych wymienione zostały możliwe kategorie pomocy:

- środki w sektorze rolnym, finansowane z funduszy krajowych obejmujące:
  - środki zbliżone do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich nie wchodzące w zakres Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,

200 000

„Duża” pomoc de minimis dla sektorów poza rolnictwem i rybactwem wynosi maksymalnie 200 tys. euro dla jednego przedsiębiorstwa w okresie trzech lat podatkowych.

- środki zarządzania ryzykiem i zarządzania kryzysowego oraz pomoc na rzecz sektora produkcji zwierzęcej i na środki promocyjne;
- środki dla sektora leśnego stanowiące:
  - część Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i dodatkowe wsparcie krajowe w ramach tego Programu;
  - wyłącznie programy krajowe w formie wsparcia zbliżonego do możliwego do uzyskania w ramach PROW, wsparcia na cele ekologii, ochrony lub rekreacji oraz pomocy dla sektora leśnego dostosowanego do środków pomocy dla rolnictwa;
- środki na działalność pozarolniczą na obszarach wiejskich obejmujące:
  - środki pomocy na będące częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
  - dodatkowe finansowanie krajowe w ramach PROW.

PRZEDSIĘBIORSTWA W TRUDNEJ SYTUACJI

Wytoczne uniemożliwiają przygotowanie i notyfikowanie programów pomocy dla przedsiębiorstw (gospodarstw rolnych) znajdujących się w trudnej sytuacji¹ z wyłączeniem programów wsparcia na wznowienie produkcji rolnej po szkodach spowodowanych klęskami żywiołowymi i innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi, na pokrycie kosztów zwalczania szkodników roślin, działań związanych z ochroną zdrowia publicznego w tym związanych z finansowaniem z budżetu krajowego zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich oraz na zwalczanie chorób zwierząt.

1 Za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji uznaje się przedsiębiorstwo, gdy mamy do czynienia z co najmniej jedną okolicznością:

- ponad połowa subskrybowanego kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością została utracona wskutek akumulowanych strat,
- ponad połowa kapitału spółki została utracona wskutek akumulowanych strat,
- przedsiębiorstwo jest przedmiotem zbiorowego postępowania upadłościowego,
- przedsiębiorstwo jest w trakcie realizacji programu naprawczego w związku z uzyskaną pomocą na restrukturyzację,
- w dużym przedsiębiorstwie w ciągu ostatnich dwóch lat:
  - księgowy stosunek kapitału obcego do kapitału własnego przekracza 7,5 oraz
  - wskaźnik relacji pokrycia odsetek EBITDA wynosi poniżej 1,0.

W programach dotyczących wznowienia produkcji rolnej po szkodach spowodowanych przez klęski żywiołowe można stosować odstępstwo od tzw. klauzuli Deggendorfa, która nakazuje uwzględnienie przy przyznawaniu pomocy państwa kwotę nieodzyskanej pomocy od danego przedsiębiorstwa w wyniku uznania pomocy za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym.

Wytoczne wprowadzają obowiązek **każdorazowego zgłoszenia pomocy indywidualnej** do Komisji Europejskiej w przypadku przyznania pomocy przedsiębiorstwu:

- wsparcia na inwestycje na przetwórstwo produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu przekraczającego kwotę 12 mln euro ekwiwalentu dotacji brutto²,
- na promocję, gdy roczne wydatki danej kampanii promocyjnej przekraczają 5 mln euro,
- przekroczenia pomocy dla przedsiębiorstwa:

Intensywność pomocy	Limit pomocy
10%	7,5 mln euro
15%	11,25 mln euro
25%	18,75 mln euro
35%	26,25 mln euro
50% i więcej	37,5 mln euro

Nowe zasady nie zmieniły zobowiązań państwa członkowskiego wobec Komisji Europejskiej przed wprowadzeniem programu pomocy państwa w życie tj. konieczności:

- zgłoszenia (notyfikacji) w Komisji Europejskiej w celu uzyskania zgody na realizację programu zgodnego z zasadami określonymi w **Wytocznych**;
- przesłania do Komisji Europejskiej na 10 dni roboczych przed wejściem w życie programu zestawu informacji w celu nadania numeru identyfikacji programu pomocy i ich publikacji na stronach internetowych Komisji Europejskiej.

2 Ekwiwalent dotacji brutto oznacza kwotę pomocy przed potrąceniem podatku i innych opłat.

EFEKT ZACHĘTY

Program pomocy w rolnictwie i na obszarach wiejskich będzie uznany przez Komisję Europejską za zgodny z rynkiem wewnętrznym jeżeli przynosi efekt zachęty. Efekt zachęty zostanie osiągnięty jeżeli udzielona pomoc umożliwi przedsiębiorstwu (gospodarstwu rolnemu) realizację dodatkowej działalności, której nie zostałyby podjęte bez pomocy państwa lub zostałyby realizowane w ograniczonym zakresie lub w inny sposób. Pomoc państwa nie może w żadnym przypadku rekompensować wydatków ponoszonych na koszty prowadzenia działalności, która byłaby prowadzona niezależnie od wsparcia lub związana byłaby z obniżeniem zwykłego ryzyka prowadzenia działalności. Od 1 lipca 2016 r. będą publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dane beneficjentów, którym zostanie przyznana pomoc państwa w kwocie:

- ponad 60 tys. euro w przypadku producentów prowadzących produkcję podstawową produktów rolnych,
- ponad 500 tys. euro dla beneficjentów zajmujących się przetwórstwem produktów rolnych, wprowadzaniem ich do obrotu, prowadzącym działalność w sektorze leśnym oraz korzystających ze wsparcia w ramach notyfikowanych działań wykraczających poza art. 42 Traktatu.

NOWE ZASADY UDZIELANIA POMOCY Z BUDŻETU KRAJOWEGO

Mając na uwadze Wytyczne oraz postanowienia rozporządzenia nr 702/2014 od początku 2015 r. wprowadzone zostały nowe zasady udzielania pomocy z budżetu krajowego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w formie:

- dopłat do oprocentowania kredytów bankowych,
- gwarancji lub poręczeń spłaty kredytów bankowych,
- finansowania zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie.

Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych nie może przekroczyć 40% kwoty udzielonego kredytu. Intensywność pomocy może być zwiększona do 60% w przypadku inwestycji w gospodarstwach rolnych realizowanych przez młodych rolników, lub przez producentów rolnych prowadzących działalność rolniczą na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami albo w przypadku realizacji inwestycji mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego lub poprawy warunków dotyczących dobrostanu zwierząt wykraczających poza wymagania określone w przepisach Unii Europejskiej. Kwoty preferencyjnych inwestycyjnych kredytów bankowych nie mogą przekroczyć:

- 5 mln zł dla gospodarstw rolnych,
- 8 mln zł dla działów specjalnych produkcji rolnej lub w zakresie rybactwa śródlądowego,
- 16 mln zł dla przetwórstwa produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków.

W szczegółowym zakresie inwestycji objętych pomocą finansową stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uwzględniono inwestycje na zakup użytków rolnych, których zakup w okresie 10 poprzedzających lat nie był przedmiotem wsparcia publicznego, jednakże pomoc dotyczy:

- zakupu użytków rolnych w części nie przekraczającej 10 % kosztów kwalifikowanych inwestycji lub kwoty nie przekraczającej kwoty pomocy de minimis dla gospodarstwa rolnego (15 tys. euro na okres trzech lat),
- młodych rolników, którzy mogą otrzymać pomoc polegającą na częściowej spłacie kredytów przy intensywności pomocy nie przekraczającej 60% i nie więcej niż równowartość 70 tys. euro.

W dostosowaniu do nowych zasad udzielania pomocy państwa w rolnictwie ograniczeniu uległy ulgi i zwolnienia w podatku rolnym z tytułu nabycia gruntów rolnych i realizacji inwestycji w gospodarstwach rolnych.

60

Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych nie może przekroczyć 40 % kwoty udzielonego kredytu. W określonych przypadkach intensywność pomocy może wynieść 60%.